

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України

«Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо гармонізації політики оподаткування в Україні з країнами ЄС для покращення інвестицій та добросовісної конкуренції»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Внесення альтернативного законопроекту до законопроекту «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо гармонізації політики оподаткування в Україні з країнами ЄС для покращення інвестицій та добросовісної конкуренції» реєстр. № 3502 від 9 червня 2020 року обумовлено необхідністю уточнення положень Податкового кодексу України в частині запровадження нових ставок акцизного податку на тютюнові відходи (код товару згідно з УКТ ЗЕД 2401 30 00 00).

Прийняття вищезазначеного законопроекту (реєстр. № 3502 від 9 червня 2020 року) є неприйнятним з наступних причин:

- законопроект № 3502 передбачає з 1 січня 2021 року скасування оподаткування тютюновмісних виробів для електричного нагрівання (ТВЕН) за допомогою підігрівача з електронним управлінням та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, що є неприйнятним з точки зору порушення політики оподаткування в Україні і завдає суттєву шкоду Державному бюджету України.

- зазначені у законопроекті орієнтовні додаткові надходження у розмірі 50 млн. грн. в рік (з урахуванням акцизного податку у розмірі 5 гривень за 1 кг) не відповідають дійсності. В Україну протягом останніх років ввезення тютюнової сировини (згідно з кодом товару УКТ ЗЕД 2401) у середньому не перевищувало 50 тис. тон. За умови 100 % переробки цієї сировини на тютюнових виробництвах і виробничих втрат такої сировини у розмірі до 5% (максимальна норма втрат сировини згідно існуючих технічних регламентів при виробництві тютюнових виробів) загальна сума відходів не може перевищити 2,5 тис. тон. З урахуванням можливості використання цих відходів повторно на виробництві та враховуючи втрати тютюнових відходів через практичну неможливість їх зібрати в товарному вигляді для реалізації (відходи у вигляді пилу або забруднені), загальний обсяг тютюнових відходів не буде перевищувати 1,0 тис тон, що буде становити не більше 5 млн гривень надходжень до Державного бюджету (в 10 разів менше, ніж за розрахунками автору законопроекту №3502), і то виключно за умови їх повної реалізації;

- до товарної позиції тютюнова сировина згідно з УКТ ЗЕД 2401 входить і тютюнова жилка, яка може відноситись до коду товару згідно з УКТ ЗЕД 2401 30 00 00 (тютюнові відходи). Тютюнова жилка широко використовується у

тютюновій промисловості як сировина для зменшення вмісту смоли і нікотину в тютюнових виробах. Жодна сигарета з низьким вмістом смоли і нікотину не може бути вироблена без використання тютюнової жилки. Зменшення ставки акцизного податку на таку тютюнову сировину у 700 раз в порівнянні з існуючою ставкою у 2020 року, або у 567 раз у порівнянні із ставкою, що буде діяти у 2025 році, може призвести до використання тютюнової жилки у схемах по ухиленню від сплати податків. Це може призвести до суттєвих втрат Державного бюджету;

- законопроект №3502 жодним чином не стосується імплементації положень Угоди про асоціацію України з ЄС стосовно вимог щодо змін в податковому законодавстві України, у тому числі і в сфері акцизного оподаткування, та положень Директиви Ради ЄС № 2011/64/ЄС від 21 червня 2011 року про структуру та ставки акцизного збору на тютюнові вироби, на які посилається автор законопроекту. Зокрема, вказаною Директивою ЄС визначені випадки, коли тютюнові відходи визнаються “іншим тютюном для куріння” або “дрібно нарізаним тютюном для згортання сигарет”, а тому інформація автора законопроекту про те, що тютюнові відходи не підлягають оподаткуванню акцизним податком у ЄС не відповідає дійсності.

- посилення автора законопроекту на Закон України від 5 березня 1998 року №187 «Про відходи» стосовно визначення таких відходів (до відходів належать будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворилися у процесі виробництва чи споживання, а також товари (продукція), що повністю або частково втратили свої споживчі властивості і не мають подальшого використання за місцем їх утворення чи виявлення і від яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення) повністю некоректне до товарної позиції «УКТ ЗЕД 2401 30 00 00 тютюнові відходи». Це впливає з того, що такі відходи можливо використати у виробництві тютюнових виробів. Під видом тютюнових відходів може бути використана тютюнова жилка, як було зазначено вище.

Щодо тверджень автора законопроекту стосовно необхідності приведення національного законодавства України у відповідність до положень Директиви Ради ЄС 2011/64/ЄС від 21.06.2011 року шляхом скасування пункту 5 «Прикінцевих положень» Закону України № 909-VIII від 24 грудня 2015 року, відповідно якого Кабінету Міністрів України надано повноваження встановлювати мінімальні оптово-відпускні та роздрібні ціни для тютюнових виробів, необхідно зазначити наступне:

- встановлення мінімальних цін на сигарети не порушує встановлений Директивою 2011/64/ЄС принцип вільного визначення ціни тютюнових виробів. У статті 15 Директиви 2011/64/ЄС зазначається, що виробники або, у відповідних випадках, їх представники або уповноважені агенти в Союзі та імпортери тютюну з третіх країн, є вільними у визначенні ціни для кожного зі

своїх продуктів для кожної держави члена, для якої продукція, про яку йде мова, має бути випущена для споживання. Водночас, кваліфікація законодавства як такого, що відповідає або суперечить вимогам щодо вільної та неспотвореної конкуренції у торговельних відносинах залежить від механізму встановлення мінімальних оптово-відпускних та роздрібних цін для тютюнових виробів. Це підтверджується і Рішенням Європейського суду від 4 березня 2020 року по справі C-197/08 ("Комісія проти Франції"), де суд, зокрема, зазначив наступне:

«38. Отже, систему мінімальних роздрібних відпускних цін на тютюнові вироби не можна вважати сумісною зі статтею 9 (1) Директиви 95/59, окрім випадку, якщо вона побудована таким чином, щоб гарантувати в будь-якому випадку, що конкурентна перевага, яка може існувати для деяких виробників та імпортерів цієї продукції, у зв'язку із нижчими цінами, не погіршується, і, таким чином, конкуренція не спотворюється».

2. Мета і шляхи її досягнення

З метою недопущення створення умов для уникнення оподаткування тютюнової сировини, удосконалення системи протидії шахрайству і контрабанді підакцизних товарів, пропонуємо:

- внести зміни до підпункту 215.3.2. пункту 215.3 статті 215 ПКУ шляхом визначення ставки акцизного податку для тютюнових відходів (код товару згідно із УКТ ЗЕД 2401 30 00 00) на рівні 90 % ставки акцизного податку для тютюнової сировини (згідно із УКТ ЗЕД 2401), а також відповідні зміни до підпункту 1 пункту 17 підрозділу 5 розділу XX Податкового кодексу України;

- уточнити у пункті 5 «Прикінцевих положень» Закону України № 909-VIII від 24 грудня 2015 року положення, що надають повноваження Кабінету Міністрів України встановлювати як мінімальні оптово-відпускні, так і мінімальні роздрібні ціни для тютюнових виробів.

3. Правові аспекти

У зазначеній сфері правового регулювання діє Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.

Даний законопроект повністю відповідає вимогам чинного антимонопольного законодавства України та забезпечує стабільні надходження до Державного бюджету України.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Питання, що пропонується вирішити у законопроекті, регулюються Податковим кодексом України від 02.12.2010 № 2755-VI.

Даний законопроект повністю відповідає вимогам чинного антимонопольного законодавства України та забезпечує стабільні надходження до Державного бюджету України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування законопроекту

Прийняття та реалізація законопроекту не потребує додаткових видатків з Державного бюджету України.

6. Регіональний аспект

Проект Закону України не стосується питань розвитку адміністративно-територіальних одиниць та не вирішує концептуальних проблем розвитку регіонів, а тому не потребує погодження з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

6¹. Запобігання дискримінації

У законопроекті немає положень, які містять ознаки дискримінації.

7. Запобігання корупції

У законопроекті немає правил і процедур, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

8. Громадське обговорення

Проект Закону України не потребує обговорення з громадськістю.

9. Позиція соціальних партнерів

Законопроект не стосується соціально-трудової сфери.

10. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроекту

Реалізація даного проекту Закону України забезпечить прогнозовані та стабільні надходження до Державного бюджету України, недопущення створення умов для уникнення оподаткування тютюновмісних виробів для електричного нагрівання (ТВЕН) за допомогою підігрівача з електронним управлінням, рідин, що використовуються в електронних сигаретах та тютюнової сировини, удосконалення системи протидії шахрайству і контрабанди підакцизних товарів.

Народні депутати України

О.О. Устенко

О.М. Юрченко

А.І. Холодов

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: УСТЕНКО ОЛЕКСІЙ ОЛЕГОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000B45E3E0030247F01
Дійсний до: 28.04.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 83д9/1-2020/85893 від 24.06.2020

120115